

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio XII. Quid Magi valeant circa externa seu fortunæ bona?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

mnatis ad ignem.) Sic enim olim Diana Castabalis sacerdotiſſa non ladebantur ab igne (Strabo libr. 5.) Sic Hirpi in Phalificis per ignem illaſi ambulabant, teſtibus Strabonellib. 12. & Plinio lib. 7. cap. 2. Sic poſſunt facere ne quis aquis mergatur, vt quotidie videmus fieri in Probâ aquâ frigida: poſſunt fluuios ad tempus ſiſtere, fontes venis exſiccatis durare; ſcopulos & ſaxa nouis fontib terra productis diluere; aquas diſſimere, & in caput repellere, vt retrofluere videantur, quod ſuis temporibus accidit: ſe Plinius & fatetur. Denique poſſunt, per mineralia quædam, meteorologica opera facere: quæ etſi videantur prodigioſa, ſunt tamen naturalia: vt congregare in cauernis montium mineralia aluminofa, & nitro commixta ſuccendere, & ſic ſubitam excitare nubem, quæ ad mediam aëris regionem eleuata, ibi tandem in imbrem reſoluatur.

QVÆSTIO XII.

Quid Magi valeant circa externa ſeu fortuna bona?

ORVM cum ſint homines auidiſſimi, præcipiæ quoque ſunt dæmonis illecebriæ, noſ ſigillatim agemus, & à faciliſſimis ad difficiliſſima progrediemur.

1. Nemo dubitat greges & armenta poſſe perimere: quod faciunt ſparſo, ſtricato, vel aliter exhibito veneno: interdum & motu locali quando dæmon beſtiarum ſubit corpora, eaq; præſocat, præcipitat, vel dicitur: nonnumquam & laudatione loſa, dæmone interea clanculum perniciem adferente, Nec aliter admittendum, quod Cælius ſcripto prædixit; id etiam in iſſdem libris ſcriptum eſſendimus, quod peſticia quoque in libro Pliny ſecundi naturalis hi-

A ſtoria 7. legi: eſſe quæſdam in terra Africa familias hominum, voce atque lingua eſſaſcinatum: qui, ſi impenſus forte laudauerint pulchras arbores, ſeges latiores, irſantes amantiores, egregios equos, pecudes paſtu atque cultu optimas, emoriantur repente hæc omnia, nulli alia cauſa obnoxia.]

B 2. Poſſunt meſſes & fructus alienos pellicere & alio traducere: vt narrant Seruius, in Eclog. Virg. Apuleius in Apolog. & D. Auguſt. l. 3. de ciuitat. Dei. nec mirum, cum id ſolo motu locali perficiatur à dæmone. Non videtur alienum à ratione ſuſpicari; hoc fuiſſe Dardani Magi inuentum, ſiquidem Turnebus etiam e cenſuit à Dardano vocatos, Dardanarios, annonæ flagellatores: eo quod, vel crediti, vel inſimulati magicis artibus alienos aceruos in ſua horrea traducere. Superioribus annis cum Moguntiaci degerem. Treuiris affecta fuit vltimo ſupplicio ſaga nominis noſtiſſimi: quæ in domus ſuæ pariete impaſto epiſtomio, lac omne vaccarum alienarum eliciebat, videlicet interea dæmon illas mulgebat, & celerrimè lac eò transportabat.

C 3. Facilius poſſunt quaſlibet fruges, terræque fructus perdere, & agris ſterilitatem inducere. Magi malo carmine dæmonem accerſunt, ille fruges mox perdit & anni prouentum, ſic intelligenda iſta Ouid.

Carmine laſa Ceres ſterilem vanefcit in herbam:

*Deſerunt laſi carmine fontis aqua:
Illibus glandes, cantrataque vitibus vna
(fluunt.*

I *Cecidit, & nullo poma mouente
Solent (teſte Remigio) acceptum à
dæmone minutum puluerem ſpargere,
vnde erucæ, bruchi, locuſtæ, limaces,
campe, & id genus peſtes agrorū & hortorū conſeſſim enatæ, omnia deuafat*

tic. c. 4.
el. 9. adu.
cap. 16.

el. 2. cap.
103.

el. 9.
No. A.

& depopulantur fata olera, fructus, ipsaque interdum gramina: interdum murium copiam hoc facto excitant, qui illico in terram se abdunt, & germina radicesque omnes absument: interdum iumentis cœstrum immittunt, à quo tandem iteratis aculeis crudeliter interficiuntur, interdum lupos illis quodam in arborem gramine ex arboris, vt videtur cauo educunt, eo in quod volunt ouile, gregemq; abigunt, vnde non nisi graui strage illata reuertantur: horum omnium iudiciarias confessiones idem Remig. exhibet, l. 1. c. 21. & 24. & censet tū à dæmone non produci de nouo has pestes, sed vndique celeriter ab eo collecta in vnum locum congregari, quod quin facere possit, nihil est ambigendum. Lupos illos: quia gregi & ouili certo ac definito, & cui iussi, & quantum vult iubens, nocent & indiantur, verisimile videtur, dæmones esse, qui specie lupina talem pauperem faciunt. Locustas, & reliqua insecta, & mures: quia ex putredine nasci possunt: nihil vetat, quin actiua passiuus applicando, dæmonem producere ex materia disposita posse censeamus, tempore tamen ad id requisito: quod breuissimum etiam ipsi sufficiat.

Vairo l. 3. de Fascino. cap. 1. Binsfeldio & alij.

Recentia exempla quotidiana sunt, & ab alijs congesta plurima. Et legi in Hispania literas Inquisitorum qui tum Pœpeiopoli versabatur, & id se constanter comperisse testabantur: & conuincit auctoritas summorum Pontificum, quorum hac de re bullæ exstant: Innocentij octauo ad Inquisitores Alemaniam, Iulij secundi ad Inquisitorem Cremonensem, & Hadriani sexti ad Inquisitores Lombardiam, *Vide Spineum q. de strigib. c. 15.*

4. Possunt igne domos absumere, vt contigit integro oppido Scilochio, quod in Sueuia anno 1333. fuit

à quadam saga concrematum *b*
 4. Possunt alienæ famæ nocere, multis modis: primò, dæmoniacis prestigijs & ludificatione sensuum: vt Cenomanensis ille Trifcalinus: qui insimulauit parochum gestati sub brachio chartarum lusoriarum pro breuiario manipuli: quod & ipsi parochus persuasit: fecitq; vt rubore suffusus, volumè abiceret: talis etiã ille dæmò Moguntinus, diffamator mirificus, de quo Lycosthenes, in *prodig. anni 878.* & dæmò alius sanctum quendam monachum in Lusitaniæ Santareno exhibens, de quo *isfr. l. 6. c. 2. q. 3. sect. 3.* Possent etiã, quod tenet Cumanus, in *lucerna inquisito. n. 13. in fine*, assumpta hominum innoxiorum figura in conuentibus suis cõparere: si Deus id nõ impediret; quem id hæctenus permisit mihi & illectum & inauditum adhuc, in crimine Magiæ: in quo pactum cum dæmone intercedit: & ratione huius pacti & cõspirationis fœderata, potest & solet exhibere sagas etiam abentes, vt recte Petrus Loyher. l. 2. de *spectr. c. 5. cõtra Alciatum* disseruit. Quinimo sagæ omnes farentur, eos qui criminis huius seu pacti sunt expertes & alieni, repræsentrare in conuentibus se non posse, quod multis docet, eruditione egregia, nec minori fide quã dignitate, Treurentis Suffraganeus, Petr. Binsfeldius, fatiisq; manifestum est pertinere ad diuinam prouidentiam, vt in innocentes nihil tale perfidia possit: si vero ad tempus breue aliquãdo cõsimile quid Deus permisit: mox sane dæmonis technas, vt araneorum telas dilijcit, & innocentiam sartam tectamque tuetur: quod legimus de Beato Siluano Episcopo Nazareno *d.* & de B. Kunegundi (apud Krantzius) sic diffamata per dæmonem de stupro: de multitudine illa dæmonum, qui nocturnum conuiuium celebrabant, & se hospitij vicinos atq; vicinas fallis lar-

b Lycosthenes, l. de prodig. B

c de confessionibus maleficis in fac

d in legenda D. Hieron. si si des huius legendæ contrariet

in vita S
Germani

uis mentiebantur : sed fraudem Diuus Germanus patefecit e. Facilius Deus permittat eos repræsentare imagines magorū, & eorum qui aliquando hoc crimine fuerunt irretiti. Non tamen negandum, abſolute poſſe dæmonem innocentem exhibere formas, ſi Deus ſinat: qui cū id ſinit, vel fraudem mox aperit, vt dixi, vel propter alia peccata in eorum remiſſionem, vel ad maius meritum & gloriā ſufferentię, id permittit. *Vide, Bartol. Spineum quaest. de Strigibus. cap. 14. & apolog. 3. cap. 3.* Denique poſſunt famam lædere: instrumenta malefici certis locis reponendo: vbi ea innocentes iſti, quos volunt diſſamare, putentur abſcondiſſe: vt ſic illi pro maleficiſ habentur. Inuenio id feciſſe Mammon dæmonem, obſeſſorem B. Eulſtochię virginis Patauinę: quam Deo maioris gratię & glorię cauſa toto vitę tempore, quod illa patientiſſime & ſanctiſſime tranſegit, energumenam eſſe permiſit: & cuius de funcię corpusculo inſcriptum indebili caractere, inuentum, nomen Ieſu fuit. *Lege Bernardin. Scardeonium. l. 2. Antiquita. Patavinę ciuita. claſ. 6. fol. 121.* Item poſſunt famam lædere peccata occulta reuelando, vt ſolent energumeni: vel falſo inſimulando, vt tempore Ludouici II. Imperat. fecit quidam in Germania, quod narrant Sidisber, & Vincen. Belluacenſ. f. & alius dæmon inſimulans de eodem crimine Dorotheum, vt narrat Metaphraſt. apud Surium, *lanuar. 5.*

2. Poſſunt exhibere conuiuia, vel phantaſtica planè, vt arbitror fuiſſe Ægyptiorum, de quibus apud Origenem Celfus, & Brachmanum apud Philoſtratum: & Paletis apud Suidam: & exhibebat ſuperioribus annis Scotus Parmenſis, ex cuius epulis ſaturi, vt ſibi viſi, conuiuę, mox fame vera crucia-

A bantur: vel ex veris cibis: quos cum dæmon præbet ſagis, vt plurimum morticina ſūt, mali guſtus & odoris tetri, g. nimirum diuina ſapientia, raro permittit vt ſuaues cibos apponat: ne gumijs hæc ſit ad inefcandum efficax illecebra; ſal vt plurimum deeft, ſæpe panis fortè an vt diuinis myſterijs orgia inſtituat contraria? nam in veteri teſtamento panes propoſitionis quotidie corā Domino ponebantur *h.* & omnis victima atq; oblatio ſaliebatur *i.* nunc etiā baptiſmo ſal miſcetur, & in Euchariſtia paſcimur viuifica Chriſti Domini carne panis ſpecieb. ſiue accidentib. velata, an hæc odij cauſa in ſalem & panem: Non dubito, ſi Deus ſinat, & ipſe velit, poſſe & ſalem, & panem, & bene ac opipare conditos cibos apponere, raro id facit: non raro iubet inuitatos ſymbolum conferre, & quemque quo veſci volet ſecum adferre: quod ſagæ nonnunquam confeſſæ iudicibus *k.*

B 7. Quando Deus ſinit, poſſunt captiuos carceribus & vinculis eripere, motu locali tantum ad hoc opus eſt, & perfractione: quod cum homines valeant, cur non & dæmon? Narratio exſtat de Lupoldo Duce Auſtrię apud Triethemium *l.* digna memoratu: Anno Domini 1333. *Fridericus dux Auſtrię qui contra Ludouicum Bavarum Imperator delectus erat, niter Oeringam & Moludorſum magno pralio victus, & Ludouico traditus, qui in arcem munitam eum aſſeruandum miſit. Magus interim quidam Lupoldo fratris eius in Auſtria promiſit, ſe ſua arte Fridericum incolumem educturum vnus hora ſpacio, ſi digna ſibi merces numeraretur. Dux liberaliter promiſit. Ergo dæmon ad Fridericum ablegatus auolat in Bavariam, formaque peregrini aſſumpta, caſtrodiam ingreditur, inquiens: ſi ex captiuitate liberari vü, hunc equum*

g Remig.
l. 1, c. 16.
ex iudiciarijs
confeſſionib. ſagarum,

h Leu. 24
i Leuit. 2.

k Ioan. de
Vaulx
Stapuleti
ann. 1597.
C.

l in Chrō,
Hirſaug.

ascende.

f Sigisber
in Chron
Vince. in
ſpee. hiſt.
l. 15, c. 37.

in legen
D. Hi
on. ſi ſi
ſ huic
gendæ
ultare

ascende, & te in Austriam ad fratrem tuum Lupoldum incolumem perducam. Cui dux, Quis es tu? ad quem ille: Noli interrogare, quis sim, quia nihil ad rem: sed ascende hunc equum, quem tibi exhibeo. Hic, cum ducem, alioquin audacissimum, horror inuassisset, & signo sanctae crucis munuisset: spiritus cum nigro equo disparuit, & vacuus ad mittentem reuersus est: à quo increpatus, quod non adduxisset captiuum, ordinem rei gesta narravit.] De Apollonio scribit Philostratus eum se cippo eripuisse: & Vestales Romanorum suis creditę precationib. mancipia fugitiua, nondum vrbe egressa sistere. a

Plin. lib. 28. c. 1.

8. Mihi dubium non est posse magice per daemones (Dei permisso qui Deus Sabaoth est, & cui placet victoriam largitur) praestigijs, & industriã variã, qua (vt & robore) plus cunctis mortalibus pollent; & vrbes obsidione liberare (vt exemplo Marcofano supra q. 11. probauimus) & expugnandas praebere, & in praelijs victoriã causam esse. nõ defunt exempla, nec ratio repugnã: cum hominibus non raro laus victoriã merito adiudicetur. Olleris magica arte apud Suecos, armis clarus euasit, adeo vt diuinitatis opinionem sit adeptus, auctore Saxone Grammatico b, qui de Oddone Danico pirata sic scribit c; abque carina altum pererrans, bastilia saepe nauigia conuictatis carmine procella euertit, n. gotiatoribus infestus, clemens a-grestibus.

Saxo l. 3. Dana c. lib. 5.

In eo cum Normannis conspectu, ita carminum hostilem hebet aut aspectum, vt districtos Danorum enses eminus radios iacere putarent: omnis vero ne ferrum quidem vagina extractum visu extipere poterant: victa quippe fulgore acies praestigiöse coruscationis impatiens erat.] Similia de Biarmensibus Olaus & de Haquino Noruego memorat Saxo: d de Bulgarris ita vincentibus Anastasium Culpi-

Olaus l. 3. c. 19. Sa xol. 10.

nianus: de Tartarorum contra Polonos memorabili victoria Cromerus, his verbis: Poloni Tartaros anno Christi 1240. ad Legnicam commisso praelio grauiter vrgebant, & fugientibus instabant. Erat in extremo Tartarorum agmine, inter alia signa, vexillum insigne, cuius pictura X. litera figuram pro se ferebat: in cuspide vero figura erat tetra nigraque, capitis humani barbati: id vexillum cum signifer vehementius quateret, fumum atque nebulam densissimam & foetissimam exhalabat. Ea nebula non modo aspectum barbarorum Polonis adimebat, verum etiam odore teterrimo eos enecabat. Incantationibus id quibusdam Tartari effecerant: quibus iuxta orationibus, diuinationibusque ceteris, cum alias, tum in bello plurimum vtiuntur, ex humanis etiam extis de futuris euentibus coniectari soliti. Barbari, vbi Polonos trepidare senserunt, cohortati sese inuicem, impressionem in eos faciunt, perturbatisque ordinibus magnam eadem ediderunt. Tanti eo praelio intersectorum Christianorum numerus fuit, vt singula atricula a Tartaris praecisa, nouem ingentes saccos explerent. Scribit Dubrauius, lib. 3. histor. Boem. in pugna qua victor Siderius, omnes Litenses vt nec ultra progredi; nec retro pedem referre possent à laga suo quemque loco, ne profugeret, miro stupore iniecto affixum. Chineses Neoinam virginem pro sancta colunt. de hac scribit Gonzalvus Mendoza, lib. 2. Hist. Chimens. c. 2. eam hunc cultum magicis artibus adeptam fuisse. Nam cum quidam dux belli, Compo nomine, regis iussu classem in quandam insulam ductaret, is nulla vi anchoras soluere potuit ad abnaugandum. Tandem aduertit naus chenitico inopinam Noemã asidere. Accedit venerabundus & opem consiliumq; implorat. Illa refert, nisi se ductrice Chineses victoria non potituros. Vna ergo proficitur,

in Anast. l. 8. hist. Pol.

& ho.

& hostes magicis prætigijs fidentes maioribus prætingit. Illi oleo in mare fuso, quasi classis incendio absumeretur, omnia fictitijs flammis inuoluebant. Noëma exstinguebat, & similia eorum ludibria dispellebat arte efficaciore: adeo ut cum omnia incassum, conari se viderent, victos se professi, Campo dediderint, addit Mendoza & alia nonnulla. Permittit ista quandoque Deus peccatis profligatorum exigentibus. Sane perantiqua hæc Magices bellica præstigiamta. Nam legitur apud Diogenianum adagiographum Ephesijs notulas quædam & voces magicas fuisse, quibus vtentes in omni certamine victoria potirentur. Et Suidas testatur, Milesium quendam cum Ephesio in Olympijs palæstra depugnasse, nihilque in conflictu potuisse: quod Ephesius in talo patrios illos characteres haberet: quod simul ac animaduersum à iudicibus, ademptas litteras, & Ephesium, qui iam triginta defatigarat, succubuisse. Polyænus etiã auctor est Chrysammen veneficam arte sua, Cnopo victoriam de Erythræis peperisse: non tamen carmine, sed venenatis tauri carminibus furorem hostibus immisisse. Sed Francorum exercitum Rege Siegberto ab Hunnis profligatum, carmine obiectis spectris memorat Gregor. Turonens. libro quarto. hist. cap. 28. Ut plurimum Deus non permittit victoriam in dæmonis potestate: sæpe hic etiam suos mauult decipere veterator. Sane Magnentius sic vana spe plenus, vincendum se præbuit Constantino Imperatori.

Sic Ericus ille Rex Sueciæ, summus huius cultor vanitatis, post tot victorias manus Oslanis euadere nequiuit. In eadem Suecorum historia legimus, Hadingum, ab Othi-

A no dæmone iustum cum Curetibus configere prælio, profligatum: portione quidem ab eo roboratum, sed vincere non potuisse, donec à sene quodam exercitus instruendi industriam assequeretur, fallacissimoque dæmones eum plurimis ac varijs bellorum casibus exposuisse, nunc victorem efferendo, nunc victum omni ope destituendo: sic tandem seipsum suspendo publice necari curasse videtur. *mce: oris magnitudine h.*

B Deinde inter cæteras causas cladis magnæ, quam Flandri à Francis cæsi, anno. 1302. acceperunt, memorat Meierus li. 10. *Chronic.* quod Flandrorum militia Imperator Guido Iuliacus, fortilegos ac necromanticos sibi adhibuit, & cacodæmonas adiurauit, & consuluit. Eandem causam Ferdinandi Lusitani, Flandriæ comitis per vxorem, cladi & captiuitati adscribunt, matris eius fortilegium, Gaguinus & alij Historici Franci: sed id reticent Flandri.

C Sed idem Meierus anno. 1304. de Guidone illo refert ista: *fama est deceptum fuisse à quodam Necromantico: abs quo artem didicisset, qua ille pollicebatur fore eum, quandocumque vellet, in quamlibet magno periculo, inuisibilem. At ea incantatio nihil ei hic. profuit ad vitæ salutem.*] ad veræ & æternæ mortis supplicium apprimè utilis fuit. Pergamenses etiam olim conati se magicis artibus obsidione liberare, irrito conatu operam luserunt, vt narrat Paulus Diaconus lib. 20. *rerum Romanarum.*

D Tempore Leonis Isauri Masalmas Princeps Sarracenorum Pergamum nullo negotio occupauit: quamuis ciues freti mago quodam horrendum Diabolo sacrificium immolassent, facta prægnante foemina; & fœtu viuo extracto & in cacabo elixato: & cun-

E

h Ioã. Magnus l. 2.

fl. 8. Strag.

E

g Ioã. Magnus li. 17 hist. Gott

T

Etis bel-

Etis bellatoribus manus dexteræ man-
nicam tam impio sacrificio funestan-
tibus: auctor Theophanes. Aliud quo-
que memini ludibrii hac in re exem-
plum nobile.

in Hist.
Bocm.

*Vratislaus Lucensis Dux (verba sunt
Æneæ Siluij) Vratislavia conditor ,
bellum contra Gremozslauum Boemia
Ducem, nepotem suum susceperat : ibi mu-
lierem fuisse tradunt, qua privilegio bel-
lum perituro , Vratislaum in pugna casu-
rum, maioremque populi partem cum eo
in exitum prædixit : posse tamen euadere
iuuenem , si sibi pareret. Adolescenti
imperata facturum respondenti , iussit:
ut primum, qui obuius fieret , occideret,
atque viasque aures abscessas in perare-
conderet: mox gladio inter priores equipe-
des cruce in terra facta, & deosculata, fu-
gam maturaret. Pugna in campo, cui Thu-
sco nomen est, commissa, caso Vratislao: a-
dolescens, qui nouerca paruerat, domum
incoluntis : fugit: sed vxorem, quam valde
amabat, interemptam reperit, carentem,
auribus, pectusque confossum, sic quas hosti
amputauerat aures coniugis sua fuisse, stu-
pens tristisque cognouit.] digna merces
consultæ de victoria sagæ, fortassis &
vxor venefica fuit, & se prælio immi-
scuit, quod solitæ mulieres Boemæ:
vel genus hic maleficij, per imaginem
lethalem in prælio exhibitam, dæmo-
ne, interea domi miseram iisdem vul-
neribus mulcæante, qua de re libro
quarto disserendum. Sed & Fridericus
ille Stuphicus, qui se Fridericum II.
mentiebatur, cum ex magica pecunia
bellum pararet: à Rudolfo Habspur-
genfi oppressus, captus & crematus le-
gitur, in Baiozum histor. libro septimo.*

Quare non minus sapienter, quam
religiose factum ab Innocentio Pon-
tificis: qui vocatos ab Ethnicis à Thu-
scia magos, & promittentes se Ro-

A mam Alarici obsidione liberaturos,
vrbecurauit expelli a iudicans capi
vrbem præstare, quam magicis arti-
bus eripi: sicut se Larinam oppidum
eripuisse gloriabantur. Non dissimi-
lis prudentia, sed iustitiæ districtior
vltio fuit in Allobrogum Comite.
Comitatus iste ducem Andegauen-
sem simul castrum Oui, quod Nea-
poli munitissimum, vndique mari al-
luebatur, à Duce accersitus consilij
gratia, num oblatio cuiusdam acce-
ptanda, nec ne? Magus iste erat, & glo-
riabatur se hanc ipsam arcem artibus
suis Carolo Pacifico (qui in eam tum
se receperat) in manus dedisse, para-
tum eadem techna Andaguentibus
arcem tradere, præstigijs se ex nube
densata pontem extracturum, & à
C continente in murorum arcis summi-
tatem perduciturum: sic metu propu-
gnatores ad deditorem prius à se cõ-
pulsos fuisse, cauerent tantum milites,
qui ponte transitori: nec vel manu, vel
brachijs, vel tubijs, aut armis crucis vl-
lum lignum conformarent: tum e-
nim pontem illum, cum transeun-
tium interitu, fumi instar dissipan-
D dum.

Comes ijs intellectis, Ducem o-
rauit, ut Magus ad ipsum mitteretur,
de re tota eum certiorum facturum.
Venit miser, & eadem Comiti narrat
spondetque. Contra Comes, Num-
quam se commissurum, ut tam strenuus mi-
litibus, veteransque belli ducibus exprobe-
tur, Carolum Pacificum ab ijs, sine vetitis
artibus, infamiaeque tanta, debellari non
potuisse sibi spem in Deo, & virtute colloca-
ram. Simul magum carnifici tradidit
capite feriri iussit b.] Accidere hæc anno
1383.

Nonum sit de dignitatibus & ho-
noribus, ad quos promoueri quem

a Sozom.
li 9. ca. 7.
& Sofy-
mus li 5.

o Froisar-
dus lib. 9.
cap. 7.
E

arte

arta Magica, multa sunt quæ suadeant. Primo proferuntur Pontifices Romani, quos ad Apostolici culminis apicem sic ascendisse tradunt varij historici nempe Martinum II. Benedictum IX. Ioan. XXI. & XXII. Siluestrum II. & Gregorium VII. Sed respondeo de Martino II. dici malis artibus ad Pontificatum peruenisse, sed à Pontificum osoribus: nec necesse malas artes de magicis accipi: mala est ars, ambitus: mala, calumniæ: mala, simonia & huiusmodi. Siluest. II. summus fuit geometra, & de arte illa librum scripsit: quæ M. S. scilicet habetur in bibliotheca Farmesiana: Philosophiæ quoque peritissimus, sæculo tam inerudito, ut philosophi ac geometræ promagis haberentur: à vulgi igitur errore multiplex de illo fabula fuit, per Martinum Cisterciensem & Calfridum incautè dispersa.

De utroque Ioanne, & Benedicto, & Gregorio. quæ sparsa feruntur: in schismaticorum Imperatorum eius temporis gratiam fuisse disseminata; nihil dubitandum. Benno quidem ille Cardinalis, hostis dum vixit fuit iuratus Gregorij, & librum suum referfit tot impudentissimis mendacijs: ut vel voluisse videatur animi causa Pontificis pessimi ideam exprimere, sicut in Cyro Xenophon optimi Regis: vel sane, liber ab hæretico quoptiam patrum memoria, nomine Bennonis, fuerit conscriptus: sane ipsi scriptores qui Gregorij tempore vixerunt, aperte illi contradicunt, ut Onasrius & Bellarminus docuerè: Nec crediderim, Deum unquam permitturum, ut sedes Apostolica magico infessore contaminaretur. Secundo igitur alia quadam exempla proferuntur: ut Theophili, qui Vicedomini dignitatem dæmonis auxilio recuperavit e &

A similia. Nec mirandum posse magicas artes, quod sæpe potest ambitus simonia, & similes corruptelæ: id enim tum succedit, quando Deus permittit: qui cum permittit, vel maturam sceleratorum ultionem, vel diuini cultus augmentum, vel aliud bonum inde solet elicere. Ipse quidem Diabolus ut plurimum magos decipit, inani dignitatis, Principatusve spe, & pro sceptro palum, pro corona rogum vrendis largitur. De Stuphio illo, narrant Annales Boiorum: de Barone de Rais Britanno, Monstreletus, libro secundo. Histor. cap. 248. de duce Aurelianiensi fusè Meierus libro decimo tertio. Prorsus vero ridiculum est, quod auctor ille nugiuendusus אנתענדא narrat Iudæum quendam Magum arte sua effecisse: ut vltimus Rex Italus Neapolitano regno deiectus fuerit, & nullus Italicæ nationis in æternum illic queat imperare: nec esse remedium: nisi Magus ille ab alio potentiore euocatus, cogatur factum recantare. (Sic mendaciss. ille scribit aphor. 35.) quo nihil dici potest inanius, aut stultius. Nec positum à me, nisi ut vanitas Magorum cunctis appareat.

io. Quod de dignitatibus, idem iudicium est de veris diuitijs & thesauris: posse dæmonem, si velit & Deus permittat: non solere, nisi rarissime varias ob causas. Nam quod Pselus scribit *f. nihil eorum quæ diabolus promittit, ex se spectare illum posse, sed visu tantum inania suis cultoribus præbere*, id si de eo, quod facere solet, loquatur, verum: si de eo, quod potest, falsum. Quod etiam à viro Cl. g. traditum: non posse dæmonem, Deo permittente (hoc enim supponitur) vllam veram ac germanam pecuniæ materiam producere, nec veram formam

G
fc. de col
lationib.
auri & vir
cutis.
g. Iudic.
Dam. hau
derio in
Mora.
promptu
ario. c.
de pecu
niæ vitu
perio.

zom.
ca. 7.
ly.
li. 5.

e Vincent
Benno. Si
mo. nctta
Platina,
& Nau-
clerus.

d Onasri-
us quinq.
libris non
dum edi-
tis, & ad
Patinam
addi. Rob.
Bell. in
rom. 1. li.
4. de Ro-
Pon. ca. 13
e Sigiber.
in Chron

oisar-
lib. 9.
7.
E

dare: hoc distinctione fulciendum est, cum enim forma pecuniæ sit inscriptio numismatis, quæ est mere artificialis: nihil dubitandum, quin aurea & argentea numismata, qualia volet, diabolus cudere possit. Materiam quoque numismatis, scilicet corpus mixtum metallicum, potest producere, applicando actiua passiuæ per modum naturalis & artificiosæ productionis, sic enim potest producere insecta viuientia, quæ metallis omnibus sunt perfectiora. Neque tamen hæc productio est vocanda creatio. Per veram namque creationem nequit Diabolus nummi materiam gignere quia vera creatio est pecuniæ ex nihilo productio, quæ est opus omnipotentis soli Deo propriæ. Vnde communiter Theologi, contra Platonicos, Simoniacos, & Auicennam, docent non potuisse Deum per angelos mundum creare, vt per causas efficientes instrumentales, quæ effectum immediate attingant ad morem causarum physicarum: nam quod per causas efficientes instrumentales inter causarum moralium pertingentes ad effectum (sicut in vltimo iudicio, ad angelicæ tubæ sonum mortui susciabantur) id per angelos Deus possit, mihi quidem longe probabilius apparet.

Quare posset Deus absoluta potentia permittere, vt, diabolo quidpiam agente vel dicente, per creationem aurum de nouo gigneretur: sed re vera tunc Dei permissio ac voluntas foret causa efficiens principalis; ad effectum per modum causæ naturalis immediate pertingens: diabolus vero tantum foret morale creationis huius instrumentum. Nec arbitror, si rem spectes, hæc negari posse, si loquendi modum obijcias, nolo loyo-

A *μαχῆν*. Idem probatur, quia dæmon nouit omnes thesauros absconditos, & in mari submersas diuitias, auri atque argenti fodinas, vnionum & gemmarum latibula: & inde posset, nemine valente aut audente resistere, quæ vellet, sumere: longe quoque vafrius, & occultius potest ex cuiusuis scrinio vel sacciperio nummos subducere, quam quisquam mortaliū: quare cum furunculi, & crumennæ legi id sæpe faciant, proculdubio poterit & ipse.

Quod confirmant exempla variorum; quibus dicitur pecunias dæmon suppeditasse. Damhauderius quidem de pecuniæ vituperio differens, quatuor exempla commemorat, quæ legi illic poterunt, Stuphius (quem dixi) magicis pecunijs exercitum stipendiauit. Nihilominus addo, posse quidem Diabolum suos ditare si Deus permitteret, & ille vellet: item si Deus iuberet, & ipse nollet. (inuitus enim Deo cogeretur obdired) sed nec, nisi raro id dæmon vult, nec Deus vquam iubet, permittit vero non nisi rarissime. Ipsum nolle patet: quia videmus eum suos plerumque ludificari, & licet paucis aliquando paucas & veras largitur pecunias, & Treuiris fecerat Doctori Vlaet: tamen vt plurimum decipit inani spe ac specie, quod multis exemplis confirmat Remigius teltis oculus, *libro primo demonolat. capite quarto*. his verbis: *Sennel armentaria Duza 1. Kal. Octob. 1586. accepta à dæmone, vt sibi videbatur, pecunia, gestiens domum prope redijt, eam vt numeraret: sed exussio sacco, nihil nisi testas & carbones reperit. Catharina Meten, s Du. a prid. non. Nouemb. 1686. succedam: Claudia Morelia Serra. 3. Non. Dec. 1585. Benedictus Drigen Hara-*

curia 18. Kal. Ian. Dominica Petronina Pā-
get 13. Kal. Nouembr. 1586. ac plerique alij.
arborum folia. Ioanna à Banno Manerij. 3.
Non. Iul. 1586. cum nummum aureum char-
ta inuolutum in via reperisset, vti dæmon
euentum prädixerat, atque eum marito cu-
pidè ostentaret: aduertit tandem, non sine
pudore, pro auro nactam se calculum ferru-
gineum, qui etiam contactu primo facile in
frustra assiliret. Vna Catherina Russa Val-
leæ ad Mosellam. 5. Kal. August. 1587. ag-
noscit nummos se tres semel ab eo sine frau-
de accepisse. Hæc ille omnia ex actis
iudicialijs se iudice exceptis, cuius ex-
empla libens vsurpo, quia fide publica
notariorum, qui iudicijs interfuere
sunt contestata.

Sic fert fama Faustum, & Agrippam
Magos; cum iter facerent, solitos num-
mos ad oculum sinceros in diuersorijs
numerare; quos qui receperant, post
pauculos dies cornu in frustra vel scruta
vilitissima reperiebant. Sic cuidam in-
fausta, licet nobili, matrone Mosellanæ;
quæ ob crimen fortiarium, paucis ab
hinc annis, apud aquas Confluentes
flammis tradita, fiscellam dederat plenam
scutatis, vt apparebat: illa repo-
suit in arcam: verum cum vti voluit,
loco numismatum finum reperit e-
quinum. Alia huiusmodi narrantur
compluria, gaudet enim decipere, &
ad iracundiam homines irritare. Lau-
rent. Ananias, a cur nolit, causam red-
dit aliam; malos genios esse deditos a-
uaritiæ & thesauros ac pecunias huius-
modi asseruare Antichristo, filio per-
ditionis, vt ei ad sumptum sufficiant;
idque dæmonem ariolo cuidam respõ-
disse, quamuis autem dæmoni, vt men-
daci, minime credendum; res tamen à
vero parum abhorret. Certior tamen
causa, Deum id nec iubere vnquam,
(quia non cooperatur ad malum) nec
nisi raro permittere, cur alioqui videat-

A mus hoc hominum genere, quibus
tam splendide diuitias, dignitates, gra-
tiam principum pollicetur dæmon: ni-
hil esse vilius, egenius, abiectius, odio-
sius? si antè diuites erant, depauperan-
tur: si pauperes, nunquam ditantur.
Lucianus brefert Apollonium arte sua
thesauros solitum quærere: sed nec Lu-
cianus; nec Philostratus testantur,
vnquam eum consecutum. quidquam,
vnde caput vnctius referret. Pertinet
hoc etiam ad diuinam prouidentiam,
& probam mundi atque Ecclesiæ mili-
tantis gubernationem: quæ in nimis e-
uidens, eam ob causam, discrimen de-
duceretur. quo tallicerentur in exitiũ
veris opulentijs, cum innumeri falsis
alliciantur? si diabolus posset arbitra-
ta suo, quos vellet ditare; quæ est mor-
talium ferè cunctorum auri sacra fa-
mes: valde metuendum foret, ne ad
dæmonolatriam homines ferè omnes
adigeret, maximè eos qui à recta fide
deuiarunt. Impijs etiam hac ratione
diabolus pecuniam, belli neruum, sup-
pedicaret: quare facilè pios opprime-
rent, nisi Deus miraculo nouo sub-
ueniret. Merito itaque ditandi homi-
nes potestatem atque arbitrium Deus
sibi reseruauit.

*Omnia dat Dominus, nec habet inde mi-
nus.*

*Dei est terra & plenitudo eius, ipse a-
perit manum suam, & implet omne animal
benedictione, ipse dat cuique, & non impro-
perat, in sinistra eius diuitia & gloria.
Ipse malos ditat, vt eius bonitatem
agnoscant, & conuertantur: vel saltem,
vt aliqua eorum bona opera com-
penset: quod de Cyro & Nabucho-
donosor constat. ditat & bonos, vt
recte vtantur, & in opera milericor-
diæ expendant. Diabolus de suo, quod*

b in Alex.

li. 2. de
nat. dæmō

al. prima
C. de thes
d l. 8. Col
mog. c. 1.
H

det non habet: & reuera maleficos Vatiniano prosequitur odio, tantumque blanditur ut decipiat, & ut ad æterna perducatur supplicia; quod ut citius obtineat, non raro ipsemet prodit contubernales, & iudici quasi in manum tradit. gaudet enim hominum, (quos odit, ut imaginem Dei) miseris, calamitate, & interitu. Hinc fit, ut videamus eum homines lactare vana inueniendorum thesaurorum spe: & cum quærere contra humanas etiam leges, & persuaserit: tum eos vel metu exanimet, vel crudeliter præfocer. Andræ Treuerus d narrat ab oculato teste acceptum, de Græculo quodam Macriano, eum dum in Pario insula thesaurum quæreret, à terra absorptum, Similia quædam in Anastasio refert Cedrenus, & alij plures alia, vnum adscribam admiratione non indignum: *Circa annum Christi, 1520. B. filea quidam factor ingenio simplex, voce balbus, incertum qua arte cryptam illam, qua Augusta Rauracorum patet ingressus, & ulterius quam vlli alij vnquam potuerant progressus, miranda quadam spectra referebat. Cereò consecrato accenso in cryptam descendens, primo per ferream portam se transiisse aiebat: unde ex vna concameratione in aliam, atque etiam in hortos pulcherrimè virentes. In medio aulam magnificè ornatam spectari, & virginem formosissimam pubertens, aureo diademate caput cinctam, crinibus solutis, infernè in horridum serpentem desinentem, à qua manu ad scrimum, ferreum deductus fuerit, sermo duos mollos nigros incubare, & terribili latratu accedentes arcevo.*

At virginem minabunda similem eos compercere. Tum clauium fasce, quem collo alligatum gestaret, soluto, arcam recludere, & omnigenis numismata, aurea, argentea, ærea depromere. Quorum non pauca li-

A *beralitate virginis ex ipsa crypta se retulisse ostendebat. Addebat virginem narrare solitam diris imprecationibus, se se, cum regio esset orta stemmate, iam olim deuotam, in tale monstrum mutatam fuisse, neque aliam salutis recuperanda rationem superesse: quam si ab illibati pudoris adolescente ter deosculata fuisset, tunc enim formam pristinam sibi restitutum iri, & dotis nomine thesaurum omnem, qui eo loci lateret, liberatori cessurū. Quin etiā affirmabat bis sese virginè deosculatum: bis tã horribiles gestus in ea præ gaudio sperata liberationis obseruasse, ut sibi, ne viuis ab ea discerperetur, metuendum fuerit. A quibusdam nepotibus in ganeum deductus, nunquam postea aditum ad cryptam inuenire potuit nedum ingredi.*
a] *Quis non deprehendit illusionem? iuuenis ille mentis non benè compos, vel magis, illa de genere Lamiarum, dæmon oculos petebat, deuoratura post tertium, non permisit Deus, canes illi duo: alij dæmones, vel veri vel fictitij thesauri custodes, numismata quædam fortè vera, & Deo permittente data. Post annos aliquot alius ciuis Basileensis eandem cryptam ingressus, ut familiæ suæ paupertatem leuaret, nihil præter eaduerum humanorum ossa inuenit, & subito correptus horrore, testinus egressus, intemperijs actus fuit, donec tertiã post die miserè interiret. b* *Paucos ante annos quidam Prior Margullinæ cum duobus locijs fossam quandam in spelunca Regis Salai prope Puteolos thesaurorum causa ingressus, miserè interijt, nec amplius visus, ut narrat Vallamontius lib. 1. Itinerarij sui cap. 23. Andr. Cæsalpinus, in sua Damonum inuestigatione cap. 12.*
E *scribit, quibus hæc confirmantur, thesaurorum quidem, (inquit) indagatores per magicas facultates multos nouimus: sed qui affecti fuerint, comperit non habeo: Pisis tentauerunt quidam nostris rema-*

a Scumpli
in Chron
iuc t.

b Idem
Srūphus
sup. &
Rhenan.
li 3. Ger
man.

poribus effodere, sed rei difficultate victi ab opere cessarunt. Tandem anno elapso locum, in quo Neronis adificia existisse ferunt, hodie autem sacris virginibus dicatum, effodere cœperunt, ubi erat ingens pini arbor: sed à demonibus adeo infestati sunt, ut præ timore ab incepto desistere coacti fuerint: quo tempore multa ex virginibus locum habitantibus à damone obsessa sunt.]

Quid mirum, si hanc thesauri illicitam scrutationem in suo solo fieri permiserant? in hoc mundo poenam Deus inflixit, ut in alia vita parceret. Nemo (mea sententia) prudentius aut verius hac de re tota disseruit Paulo Grillando, lib. de sortileg. q. 3. n. 12. quam obrem conducibile reor, eius verba vobis transcribere: Arte huiusmodi iactant se posse inuenire thesauros in locis valde remotis & subterraneis absconditos, & quandoque inducunt homines in talem insaniam, ut foueas quam ingentes conspiciant pro inueniendis thesauris huiusmodi: & ista videtur mihi, quod sit vna ex turpioribus illis sortibus, quas demon homini faciat, quia in rei veritate nunquam legi, vidi, nec audiui quenquam ex necromanticis, magicis, aut sortilegis huiusmodi aliquos vnquam inuenisse thesauros, aut aliam aurum vel argentum: sed quamplures vidi huius operi incumbentes, qui mirabiliter conati sunt, velle experiri: qui post multos labores, & diabolicas obseruantias, demum nihil viderunt nec inuenierunt, nisi terram.

Et ratio est, quia Deus non permittit, nec vult demonem posse thesaurizare, quia alias sequeretur, quod isti magici, Necromantici, ac ceteri diabolica fidei professores, essent ceteris Christi fidelibus ditiores, ac præstantiores: ac quamplures reperirentur, ex ipsis Christi fidelibus, qui animo ditandi prosequerentur illos, nec curarent Christia-

A nam ipsam prostergare fidem: ut magno thesauro abundarent & venerarentur ab omnibus. Quin imo videmus hodie totum oppositum, quod isti sortilegi, magi, necromantici, & similes sunt ceteris Christi fidelibus pauperiores, sordidiores, & viliores, & in hoc mundo, Deo permittente, calamitosam vitam communiter peragunt, demum vero infelici morte percunt, & aeterni ignis incendio cruciantur, ut in cap. firmissimè. extr. de hæret. &c. nec mirum. 26. q. 5.

B Et ea arguria, qua demon illos decipit, eadem, & similibus promissionibus ipsi nos decipere student: sed non capiunt, nisi aliquos: qui sunt simplicis cognitionis, & carent intellectu, & ratione: vel qui sunt nimium creduli & curiosi: qui auditate quadam impudenter appetunt scire ea, qua nulla ratione, aut honesta causa competit sibi inuestigare, d. cap. nec mirum §. auguria. vers. potentis.] Hactenus Grillandus. Melindenses Indos inuenio solitos merces, quarum iacturam fecerunt, conari incantationibus è pelagi fundo extrahere. quo euentu nescio.

C Lege Castanedam, lib. 1. Histor. Indic. ca. 30. permittente Deo nonnunquam Diabolus merces effert, ut eos in sua superstitione roborat: non permittente, nequit, & culpam in aliquod erratum incantantium conijcit. Notandum etiam hac in re: quosdam dici thesauros inuenisse magicis artibus: qui id consecuti solerti, atque sagaci coniectura: ut Sarracenus ille, tempore Guiscardi Normanni in Apulia, cuius factum Magiæ Platinae & Collenucius, sed prudentiæ melius adscribit Petrarcha, pro quo sententiam feret, quisquis rem iusta lance trutinari. Claudat hoc caput Carolus V. fortissimus & religiosissimus Imper. qui iure optimo Cornelium Agrippam, & duos alios nobiles,

* Platina in Leon Colleū in hist. Ne pol. & B6 finius in Hungarica,

aula

ump
Chron.

idem
Iphius
&
henam
Ger
ad.

Petrarcha in Ex
empl. c.
de Prudentia.

aula & régnis suis exulare iussit ; eo quod illi thesaurorum, per artem magicam, spem obtulissent. Benè tibi sit, & stemmati tuo Carole ; tu quidem beatitudine iam frueris : viuet, vincet, que posteritas tua : quamdiu Catholicam tuebuntur, & ab impijs curiosisque artibus abhorrebunt. Huc si deuoluantur : quam virtute, tam fortunâ tibi sunt dissimiles futuri.

QVÆSTIO XIII.

An magi valeant incantare animalia bruta?

DE serpentibus, id non poetæ tantum, sed & Christiani credidere. Poetas laudauit sup. q. 9. plerisque Virgilium, Ouidium, Nemesianum, ijs nunc accedant Lucilius in Satyr. libro 20.

--- Marsu colubras
Dirumpit cantu, venas cum extenderit omnes.

Horatius Epod.

Caput que Marsa dissilire nenia,
Ouidius de medicamine facili.

Et media Marsis findantur cantibus angues.

Sopire cantu tradidit Maro lib. 7.

Item P. Silicus Italicus.

--- Serpentes diro exarmare Veneno.

Doctus Atyr, tactuque graues sopire chehydros.

& Seneca, qui fufius describit Med. act. 4.

--- triste laua complicans sacrum manu

Pestres vocat quascunque feruentis creat

Arena Libya, quasque perpetua niue

A Taurus coerctet frigore Arctoo rigens,
Et omne monstrum. tracta magico cantibus.

Squammea latebris turba desertis adest.

Hic fera serpens corpus immensum trahit,

Trifidamque linguam exsertat, & quarens quibus

Mortifera veniat: carmine audito, stupet,

Tumidumque nodis corpus aggestu plicat,

Cogit que in orbis.

Manilius lib. 5.

Non inimica facit serpentum membra creatis.

Accipient semibusque suis peploque fluenti,

Osculaque horrendis iugent impunè venens.

C Sic enim legenda hæc carmina. Senibus, recte est in Gemblacensi. sicut enim veteres, Virgilium & Virgilium, sic finis & finis, scripsere. Nonne sequitur apud eundem Manilium?

Et semibus vires sumit, fluctumque figurat.

D Viderint critici, cur ista corrumpât, redeo ad institutum. Quæ dixi ea confirmat fufius idem postea, agens de natis sub vrsæ signo : idem confirmat, quod legi in nostrorum hominum annis litteris Peruanis, datis anno 1597. viperæ innoxiam contrectationem in Magorum Indicorum ludibrijs, ad miraculum fortè B. Pauli eleuandum à dæmone excogitatum, id ita narrat in collectan. suis Spitillus ; Celebrant & festum aliud superiore non minus superstiosum. Puerum decora facie, & qui toto castello formosissimus habetur, cubiculo includunt, eique tandem ieiunium

imperant,